Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (втори състав)

6 септември 2012 година*

„Регламент (ЕИО) № 918/83 — Член 1, параграф 2, буква в), член 2 и член 7, параграф 1 — Освобождаване на лично имущество от вносни мита — Понятие за вещи, предназначени за нуждите на домакинството — Автомобил, внесен на територията на Съюза — Автомобил, използван от член на семейството на собственика, осъществил вноса“

По дело C-487/11

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Administratīvā rajona tiesa (Латвия) с акт от 15 септември 2011 г., постъпил в Съда на 22 септември 2011 г., в рамките на производство по дело

Laimonis Treimanis

срещу

Valsts ieņēmumu dienests,

СЪДЪТ (втори състав),

състоящ се от: г-н U. Lõhmus, председател на шести състав, изпълняващ функцията на председател на втори състав, г-н A. Rosas, г-н A. Ó Caoimh, г-н Ал. Арабаджиев и г-н C. G. Fernlund (докладчик), съдии,

генерален адвокат: г-жа E. Sharpston,

секретар: г-н A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за Valsts ieņēmumu dienests, от г-жа N. Jezdakova, в качеството на представител,

— за латвийското правителство, от г-н I. Kalniņš и г-жа D. Pelše, в качеството на представители,

— за италианското правителство, от г-жа G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от г-н A. De Stefano, avoccato dello Stato,

— за Европейската комисия, от г-жа L. Bouyon и г-н A. Sauka, в качеството на представители,

* Език на производството: латвийски.

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 1, параграф 2, буква в), член 2 и член 7, параграф 1 от Регламент (ЕИО) № 918/83 на Съвета от 28 март 1983 година относно установяване на режима на Общността за митнически освобождавания (ОВ L 105, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 2, том 2, стр. 126, наричан по-нататък „Регламентът“) .

2 Това запитване е отправено в рамките на спор между г-н Treimanis и Valsts ieņēmumu dienests (латвийска данъчна администрация, наричана по-нататък „VID“) относно вносните мита, свързани с внесен на територията на Европейския съюз автомобил.

Правна уредба

3 Първите три съображения от Регламента предвиждат:

„като има предвид, че поради отсъствие на мярка за дерогация, приета съобразно разпоредбите на Договора, митата по Общата митническа тарифа се прилагат за всички стоки, внасяни в Общността; като има предвид, че това се отнася и за селскостопански такси и всички останали налози при внос в рамките на общата селскостопанска политика или специфични режими за определени стоки, получени от преработката на селскостопански продукти;

като има предвид, че при някои точно определени обстоятелства подобно облагане не е оправдано, когато особените условия на вноса на стоките не налагат прилагането на обичайните мерки за защита на икономиката;

като има предвид, че в такива случаи е желателно да се предвиди възможността вносът да е с освобождаване и за стоките да не се прилагат обичайните за тях вносни сборове, каквито разпоредби съществуват по традиция в повечето митнически законодателства“.

4 Член 1, параграф 2, буква в) от Регламента е формулиран по следния начин:

„За целите на настоящия регламент:

[...]

в) „лично имущество“ са вещите, предназначени за лична употреба на заинтересованите лица или за нуждите на домакинството им.

По-специално за „лично имущество“ се считат:

— домакинско имущество,

— велосипеди и мотоциклети, лични моторни превозни средства и ремаркета към тях, каравани за къмпинг, плавателни съдове за развлечение и спортни самолети.

— За „лично имущество“ се приемат също така и провизии за домакинството в рамките на обичайните за едно семейство запаси, домашни любимци и ездитни животни, както и преносимите инструменти, [необходими] за упражняването на занаятчийски или свободни професии на заинтересованото лице. За лично имущество не се приемат такива вещи, които поради своето естество или количество могат да имат търговски характер“.

5 Член 2 от Регламента гласи:

„Внасяното от физически лица лично имущество при преместването на обичайното им местопребиваване от трета страна на митническата територия на [Съюза] се освобождава от вносни сборове при спазване на членове от 3 до 10 включително“.

6 Член 3 от Регламента предвижда:

„Освобождаването се отнася за лично имущество, което:

а) с изключение на конкретни случаи, обосновани от обстоятелствата, е собственост и, при непотребими стоки, е използвано от заинтересованото лице поне шест месеца на предишното му обичайно местопребиваване преди датата, на която то е преустановило своето обичайно местопребиваване в третата страна, която напуска;

б) е предназначено за същите цели на мястото на новото му обичайно местопребиваване.

Държавите членки могат допълнително да поставят освобождаването на подобно имущество под условие то да е било обложено, било в страната му на произход или в страната, която напуска, с мита и/или данъци, на които по правило подлежи“.

7 Член 7 от Регламента предвижда:

„1. До изтичане на 12 месеца от датата, на която е приета декларацията за свободно обращение, допуснатото с освобождаване лично имущество не може да бъде предмет на заем, да се залага като обезпечение, отдава под наем или прехвърля възмездно или безвъзмездно, без компетентните органи да бъдат предварително уведомени за това.

2. При заемане, залагане, отдаване под наем или прехвърляне, извършено преди изтичане на срока по параграф 1, възниква задължение за заплащане на съответните вносни сборове за въпросното имущество в размер, съответстващ на прилагания към датата на заемането, залагането, отдаването под наем или прехвърлянето, в зависимост от вида на стоката и въз основа на митническата стойност, установени или признати към тази дата от компетентните органи“.

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

8 Г-н Treimanis е живеел със сина си в Съединените щати. През 2007 г. те решават да се установят в Латвия в жилище, чийто собственик е г-н Treimanis. На 19 март 2007 г. той в качеството на собственик внася автомобил, освободен от вносни мита в приложение на член 2 от Регламента. В издаденото на същия ден свидетелство за регистрация се посочва, че г-н Treimanis е собственикът на този автомобил, но че негов държател е синът му.

9 На 17 декември 2007 г. регионалната митническа служба за Рига на VID приема решение, с което г-н Treimanis е поканен да изплати сумата от 2 257,64 LVL като вносно мито, данък върху добавената стойност и глоба. Това решение е потвърдено с решение на директора на VID от 9 май 2008 г. Той приема, че г-н Treimanis не се е съобразил с разпоредбите на член 7 от

Регламента, тъй като разглежданият в главното производство автомобил не може да се счита за предназначен за нуждите на домакинството, състоящо се от г-н Treimanis и неговия син. Всъщност според съдържащите се в регистъра на населението данни синът на г-н Treimanis, макар да е имал местожителство в Рига, е бил студент в Талин (Естония), не е работел и е бил издържан от своя баща. Освен това декларираното от г-н Treimanis местожителство все още се намирало в Съединените щати, където той пребивавал от есента на 2007 г. При тези условия директорът на VID е направил оттук извода, че г-н Treimanis и неговият син не са живеели заедно и че автомобилът не е можел да се счита за внесен за нуждите на домакинството.

10 Г-н Treimanis сезира Administratīvā rajona tiesa с жалба за отмяна на посоченото решение от 9 май 2008 г. Той твърди, че директорът на VID неправомерно е ограничил съдържанието на понятието „домакинство“, което означавало общо стопанисване и включвало задължението на родителите да издържат своите деца. Освен това той изтъква, че между него и сина му е съществувал не договор за заем за послужване, а просто упълномощаване, като синът му е бил упълномощен да действа в интерес на баща си и автомобилът не е бил предназначен да задоволява нуждите на сина. Следователно взаимоотношенията, които жалбоподателят поддържа със сина си, трябвало да се преценяват в семеен контекст.

11 Директорът на VID твърди, че г-н Treimanis е предоставил този автомобил на своя син в рамките на договор за „заем за послужване“ и поради този факт синът фигурирал в свидетелството за регистрация като държател на посочения автомобил.

12 Тъй като има съмнения относно това дали поради обстоятелствата в конкретния случай внесеният автомобил трябва да се счита за вещ, използвана за нуждите на домакинството на г-н Treimanis и неговия син, или като обект на заем по смисъла на член 7 от Регламента, Administratīvā rajona tiesa решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Забранява ли член 7, параграф 1 от Регламента [...] на собственика на частен автомобил, внесен в Европейския съюз от трета държава, да го предостави за безвъзмездно ползване на член от неговото семейство, който действително е преместил местожителството си от трета държава в Европейския съюз и с когото собственикът на автомобила е формирал едно домакинство в третата държава преди внасянето на автомобила в Европейския съюз, когато собственикът на автомобила пребивава основно в тази трета държава след внасянето на посочения автомобил в Европейския съюз?“.

По преюдициалния въпрос

13 Със своя въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 2 и член 7, параграф 1 от Регламента трябва да се тълкуват в смисъл, че собственикът на автомобил за частно ползване, който е преместил своето „обичайно местопребиваване“ от трета държава в държава — членка на Европейския съюз, и е внесъл този автомобил от тази трета държава в посочената държава членка, може да се ползва от освобождаване от вносни мита, когато посоченият автомобил се използва безвъзмездно на територията на Съюза от член на неговото семейство, с който той е съжителствал в рамките на едно и също домакинство в посочената трета държава, въпреки че този собственик продължава да пребивава основно в последната държава след този внос.

14 За да се отговори на този въпрос, следва на първо време да се провери дали разглежданият в главното производство автомобил отговаря на условията за ползване на освобождаването от вносни мита и, на второ място, да се определи дали в ситуация като разглежданата в главното производство се е стигнало до загуба на ползването на освобождаване от вносни мита, така че да бъде наложено тяхното заплащане.

15 Що се отнася, на първо място, до освободения от мита внос, Регламентът поставя условия, свързани с вносителя и с естеството на внасяното имущество.

16 По отношение на вносителя член 2 от Регламента предвижда, че за да бъде освободено от вносни сборове, имуществото трябва да бъде внесено от физическо лице, което премества обичайното си местопребиваване на митническата територия на Съюза.

17 Запитващият съд следва да провери дали собственикът на разглеждания в главното производство автомобил действително е преместил своето „обичайно местопребиваване“ в Латвия. При прочита на акта за преюдициално запитване всъщност не е възможно да се определи дали г-н Treimanis действително пребивава в Латвия или престоява често в тази държава. Всъщност в точка 8 от това решение се уточнява, от една страна, че през 2007 г. г-н Treimanis се преместил със сина си, за да се установи в Латвия, и от друга страна, че неговото декларирано местожителство все още се е намирало в Съединените щати, където той основно е пребивавал, когато е прието решението от 9 май 2008 г.

18 В хипотезата, при която запитващата юрисдикция би преценила, че г-н Treimanis не е преместил своето „обичайно местопребиваване на митническата територия на [Съюза]“ в смисъла на член 2 от Регламента, запитващата юрисдикция би трябвало да направи оттук извод, че не е можело въпросният автомобил да се внесе с освобождаване от вносни мита. В обратната хипотеза би трябвало да се изследва дали са изпълнени условията, свързани с естеството на внесената вещ.

19 Що се отнася до естеството на внесената вещ, освободена от вносни мита, член 2 от Регламента уточнява, че става въпрос за лично имущество. Член 1, параграф 2, буква в) от Регламента определя личното имущество като „вещи, предназначени за лична употреба на заинтересованите лица или за нуждите на домакинството им“. Тази разпоредба уточнява, че автомобилите за частна употреба попадат в тази категория.

20 В главното производство е установено, че внесеният автомобил се използва от сина на вносителя, като от това следва, че посоченият автомобил не може да се счита за предназначен за лична употреба на вносителя.

21 Ето защо трябва да се изследва дали автомобил като разглеждания в главното производство, който е внесен от неговия собственик, но е използван от сина на последния, може да се счита за „вещ, предназначена за нуждите на домакинството“ по смисъла на член 1, параграф 2, буква в) от Регламента.

22 Член 1 от Регламента не дава определение какво следва да се разбира под „вещ, предназначена за нуждите на домакинството“. В това отношение както от изискванията за еднакво прилагане на правото на Съюза, така и от принципа на равенство произтича, че термините в разпоредба от правото на Съюза, която не съдържа никакво изрично препращане към правото на държавите членки за определяне на смисъла и обхвата ѝ, обичайно трябва да намери самостоятелно и единно тълкуване в целия Съюз (Решение от 18 януари 1984 г. по дело Ekro, 327/82, Recueil, стр. 107, точка 11, Решение от 19 септември 2000 г. по дело Linster, C-287/98, Recueil, стр. I-6917, точка 43 и Решение от 17 март 2005 г. по дело Feron, C-170/03, Recueil, стр. I-2299, точка 26).

23 Следователно съдържащото се в член 1, параграф 2, буква в) от Регламента понятие „вещ, предназначена за нуждите на домакинството“ трябва да бъде обект на самостоятелно тълкуване.

24 С оглед на това тълкуване следва да се напомнят целите, преследвани от законодателя на Съюза при приемането на Регламента. Те се изразяват в улесняване, от една страна, на установяването на ново пребиваване в държавата членка, и от друга страна, на работата на митническите органи на държавите членки.

25 Второто съображение от преамбюла на Регламента уточнява, че облагането на внасяните стоки „при някои точно определени обстоятелства не е оправдано, когато особените условия на вноса на стоките не налагат прилагането на обичайните мерки за защита на икономиката“.

26 Освен това според становището на Икономическия и социален комитет по предложение за регламент (ЕИО) на Съвета относно установяване на режима на Общността за митнически освобождавания (ОВ C 72, 1980 г., стр. 20) следва „добре да се изтъкне, че става въпрос за проблеми, които се отнасят до живота на лицата или семействата и които не трябва да се третират ограничително. Освен това вещите, допуснати с освобождаване от мито, се внасят при такива условия, при които те не могат реално да конкурират сходните общностни производства, нито пък да накърнят финансовите ресурси на държавите“.

27 На последно място, Съдът приема, че съгласно релевантните разпоредби на Регламента за внос без търговски характер се счита вносът, отнасящ се изключително до стоките, запазени за лична или семейна употреба от пътниците (Решение от 4 юни 2002 г. по дело Lyckeskog, C-99/00, Recueil, стр. I-4839, точка 25). Също така съгласно член 1, параграф 2, буква в) от Регламента от съществено значение е преди всичко личните вещи да не пораждат — поради естеството или количеството си — никаква загриженост от търговски характер (Решение по дело Feron, посочено по-горе, точка 20).

28 Освен това целите на Регламента биха се постигнали по-трудно, ако личните вещи, които не се внасят за търговски цели, представляваха обект на облагане при внос, както изтъква генералният адвокат Poiares Maduro в точка 74 от своето заключение, предшестващо решението по дело Feron, посочено по-горе.

29 Следователно освобождаването от мита е допустимо за внесени вещи, чиято употреба е тясно свързана с личния живот на заинтересованите лица и техните семейства и изключва всяко разглеждане в търговски план. Понятието „вещ, предназначена за нуждите на домакинството“ трябва да се тълкува в светлината на тези съображения.

30 Доколкото от член 1, параграф 2, буква в) на Регламента произтича, че автомобил за лична употреба представлява лична вещ, следва да се определи дали когато е използван от член на семейството на вносителя, подобен автомобил може да се квалифицира като вещ, предназначена за нуждите на неговото домакинство.

31 Предвид изложените в точки 24—29 от настоящото решение принципи не изглежда, че използването на такава вещ от член на семейството на вносителя може да се счита за направено за търговски цели.

32 Необходимо е обаче да се уточни какво обхваща понятието „член на семейството“ на вносителя.

33 В това отношение Комисията отбелязва, че член 1, букви е) и и) от Регламент (ЕИО) № 1408/71 на Съвета от 14 юни 1971 година за прилагането на схеми за социално осигуряване на заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на Общността, в редакцията му, изменена и актуализирана с Регламент (ЕО) № 118/97 на Съвета от 2 декември 1996 г. (ОВ L 28, 1997 г., стр. 1), изменен с Регламент (ЕО) № 307/1999 на Съвета от 8 февруари 1999 г. (ОВ L 38, стр. 1) определя „член на семейството“ като „всяко лице, което е определено или признато за член на семейството, или е определено като член на домакинството от законодателството, съгласно което се предоставят обезщетенията […]; въпреки това, когато съгласно посочените законодателства за член на семейството или за член на домакинството се счита само лице, което живее под един и същи покрив с работника, това условие се счита за изпълнено, ако въпросното лице е главно на издръжка на последния“.

34 Освен това член 2, параграф 2, буква в) от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на гражданите на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща Директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56) определя като „член на семейство“ по-специално „преки наследници, които са на възраст под 21 години или които са лица на издръжка“.

35 В светлината на тези разпоредби и за целите на определението на „вещ, предназначена за нуждите на домакинството“, когато лице внася дадена вещ, членът на неговото семейство, който ползва тази вещ, може да се определи като лице, което живее под един покрив с вносителя или което е главно на издръжка на последния.

36 От тези елементи следва, че когато се ползва от член на семейството на вносителя — тоест от лице, което живее под един покрив с него или се намира главно на негова издръжка, — автомобил за частна употреба може да бъде квалифициран като „вещ, предназначена за нуждите на домакинството“ по смисъла на член 1, параграф 2, буква в) от Регламента. От компетентност на запитващия съд е да установи дали в главното производство членът на семейството на съответния вносител отговаря на гореспоменатите условия.

37 На второ място, що се отнася до това дали използването на автомобил за лична употреба като разглежданото в главното производство може да доведе до загубата на предимството, свързано с освобождаването от вносни мита в приложение на член 7 от Регламента, следва да се отбележи, че този член има за цел санкционирането — чрез загубване на свързаното с освобождаването предимство — на операциите, които водят до това, че личната вещ повече не се използва от нейния собственик, тъй като той или я е преотстъпил, или я е отдал под наем, дал в заем или заложил в срок от дванадесет месеца след внасянето ѝ. Тъй като внесената вещ повече не се използва за лична употреба от вносителя или за нуждите на неговото домакинство, тя повече не може да се ползва от освобождаването от мита, свързано с тези употреби.

38 Уреждането от този член 7, параграф 1 положение се отличава от положението в главното производство, където съответната вещ се използва от член на семейството на вносителя за нуждите на домакинството, при изложените в точка 36 от настоящото решение условия, доколкото в това последно положение разглежданият в главното производство вносител не се е отказал от използването на своята вещ за нуждите на домакинството и това е така независимо от юридическата квалификация, която би могло да приеме предоставянето на разположение на тази вещ в полза на член на семействата на този вносител. Ето защо, когато автомобил за частна употреба, внесен с освобождаване от мита, се използва от член на семейството на вносителя, тоест от лице, което живее под един покрив с него или се намира главно на негова издръжка, предимството на освобождаването не се загубва поради факта на това използване.

39 От всички тези съображения следва, че на поставения въпрос следва да се отговори, че член 2 и член 7, параграф 1 от Регламента трябва да се тълкуват в смисъл, че може да се внесе с освобождаване от вносни мита автомобил за частна употреба, внесен от трета държава на митническата територия на Съюза, при условие че вносителят действително е преместил обичайното си местожителство на митническата територия на Съюза, което националният съдия следва да провери. Автомобилът, използван безвъзмездно от член на семейството на този вносител, тоест от лице, живеещо под един покрив с него или намиращо се главно на негова издръжка, което националният съд следва да провери, се счита за предназначен за нуждите на домакинството на вносителя и това използване не води до загуба на предимството на посоченото освобождаване.

По съдебните разноски

40 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (втори състав) реши:

Член 2 и член 7, параграф 1 от Регламент (ЕИО) № 918/83 на Съвета от 28 март 1983 година относно установяване на режима на Общността за митнически освобождавания трябва да се тълкуват в смисъл, че може да се внесе с освобождаване от вносни мита автомобил за частна употреба, внесен от трета държава на митническата територия на Европейския съюз, при условие че вносителят действително е преместил обичайното си местожителство на митническата територия на Европейския съюз, което националният съдия следва да провери. Автомобилът, използван безвъзмездно от член на семейството на този вносител, тоест от лице, живеещо под един покрив с него или намиращо се главно на негова издръжка, което националният съд следва да провери, се счита за предназначен за нуждите на домакинството на вносителя и това използване не води до загуба на предимството на посоченото освобождаване.

Подписи